

Ontwerp-wijziging van het Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Sneekermeergebied

De Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur:

Gelet op artikel 4, eerste en tweede lid, van Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand (PbEU 2010, L 20);

Gelet op artikelen 2.44, eerste lid, en 16.25a, eerste lid, van de Omgevingswet;

Besluit:

Artikel I

Het besluit van de Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie van 27 december 2010, nr. 2010-012 (Stcrt. 2011, 4458), houdende aanwijzing van het Vogelrichtlijngebied Sneekermeergebied en het Natura 2000-gebied Sneekermeergebied, waarvan een nieuwe tekst op 24 maart 2025 is vastgesteld (Stcrt. 2025, 11207), wordt gewijzigd zoals weergegeven in de bijlage "Bijlage bij artikel I van de wijziging van het Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Sneekermeergebied".

Artikel II

Dit besluit treedt in werking een dag na publicatie.

De Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,

Jean Rummenie

Plaats: 's-Gravenhage

Datum: 18 juni 2025

Dit ontwerpbesluit wordt gedurende zes weken ter inzage gelegd. De exacte periode en locatie worden vermeld in de bekendmaking die wordt gepubliceerd in de Staatscourant en in de advertentie die wordt gepubliceerd in gedrukte media en op internet. Het ontwerp-wijzigingsbesluit wordt in zijn geheel gepubliceerd in de Staatscourant en is daarna ook te raadplegen in het Digitaal Stelsel Omgevingswet via de website www.omgevingswet.overheid.nl/regels-op-de-kaart/.

Eenieder kan binnen zes weken tijdens de terinzagelegging van dit ontwerpbesluit een zienswijze naar voren brengen bij het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur per mail en schriftelijk, zoals aangegeven in de bekendmaking.

Degenen die een zienswijze binnen de gestelde termijn naar voren hebben gebracht, kunnen gedurende zes weken ná de bekendmaking beroep instellen tegen het definitieve besluit. Degenen die geen zienswijzen naar voren hebben gebracht, kunnen ten aanzien van alle punten van het besluit beroep instellen als ze belanghebbende zijn; als ze geen belanghebbende zijn, kunnen ze alleen beroep instellen ten aanzien van punten die inhoudelijk verschillen van het ontwerpbesluit.

Meer informatie over Natura 2000 en gerelateerde onderwerpen vindt u op de website <https://www.rijksoverheid.nl/natura2000>. Voor vragen over Natura 2000 kunt u op werkdagen van 8.30 uur tot 16.30 uur contact opnemen met het klantcontactcentrum van RVO, telefoon 088 - 042 42 42 (lokaal tarief).

Dit document bevat
verschilmarkering t.o.v.
eerdere regelingstekst.

Tekst en afbeeldingen die
worden toegevoegd zijn
onderstreept en groen
gemarkeerd, of van een
groen kader voorzien.

Tekst en afbeeldingen die
worden verwijderd zijn
doorgestreept en rood
gemarkeerd, of van een rood
kader voorzien.

Bijlage bij artikel I van de wijziging van het Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Sneekermeergebied

A

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

1. INLEIDING

Het gebied Sneekermeergebied is aangewezen als speciale beschermingszone in het kader van de Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand (hierna Vogelrichtlijn). Deze speciale beschermingszone vormt het Natura 2000-gebied Sneekermeergebied. Het besluit bevat de begrenzing en de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied.

Artikel 1 van het besluit regelt de aanwijzing van het gebied onder de Vogelrichtlijn en refereert voor de begrenzing van dit gebied naar de bijlage Gebiedsbegrenzings. Daarnaast worden de vogelsoorten opgesomd waarvoor het gebied van belang is en waarvoor het wordt geacht te zijn aangewezen.

Artikel 2 van het besluit introduceert de nota van toelichting en benadrukt dat het besluit niet te lezen is zonder de nota van toelichting. Daarnaast wordt in dit deel van het besluit het Natura 2000-gebied Sneekermeergebied gevormd uit het Vogelrichtlijngebied.

Artikel 3 van het besluit regelt de uitgezonderde delen van het in artikel 1 aangewezen gebied.

Artikel 4 van het besluit bepaalt dat er voor het gebied instandhoudingsdoelstellingen verwezenlijkt dienen te worden. De doelstelling van artikel 4 heeft betrekking op de in artikel 1 opgesomde vogelsoorten. De vogels waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn vastgesteld, zijn geselecteerd aan de hand van de criteria die destijds zijn gebruikt bij de aanwijzing van de Vogelrichtlijngebieden in 2000.

In hoofdstuk 2 van deze nota van toelichting wordt de aanwijzing onder de Vogelrichtlijn kort toegelicht.

Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 een gebiedsbeschrijving gegeven en wordt ingegaan op eventuele grenswijzigingen die zijn doorgevoerd nadat het gebied als Vogelrichtlijngebied is aangewezen. Tevens wordt in hoofdstuk 3 de bij dit besluit behorende begrenzing toegelicht.

In hoofdstuk 4 wordt een opsomming gegeven van soorten waaraan het gebied zijn betekenis ontleent.

In hoofdstuk 5 worden de algemene instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd en worden de specifieke instandhoudingsdoelstellingen, genoemd in artikel 4, nader toegelicht. Er wordt aangegeven in welke richting de instandhoudingsdoelstelling zich zal moeten ontwikkelen. **Daarvoor worden de termen "behoud", "uitbreiding" en "verbetering" gebruikt. Voor soorten is het leefgebied medebepalend en geldt een verdeling in omvang en kwaliteit van het leefgebied. De aanduiding van de instandhoudingsdoelstelling van een soort is altijd in de vorm van "behoud" of "uitbreiding" van de omvang van het leefgebied en van "behoud" of "verbetering" van de kwaliteit van het leefgebied ten behoeve van "behoud" of "uitbreiding" van de populatie.**

Bij de nota van toelichting is een bijlage A gevoegd met illustraties van grenswijzigingen indien van toepassing; die illustraties laten zien welke terreindelen na de eerste aanwijzing zijn vervallen of zijn toegevoegd als onderdeel van de speciale beschermingszone in de zin van de Vogelrichtlijn. Anders dan de andere bijlage bij de toelichting maakt bijlage A geen integraal onderdeel uit van dit besluit, aangezien er sinds de inwerkingtreding van de Omgevingswet enkel nog rechten worden verleend aan de geometrische begrenzing. Bijlage B omvat een nadere onderbouwing van de wijzigingen in Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen en van de toewijzing van en wijzigingen in de instandhoudingsdoelstellingen.

Er is een appendix toegevoegd aan dit besluit waarin een toelichting wordt gegeven op de selectie- en begrenzingscriteria die bij de aanwijzing van het Vogelrichtlijngebied Sneekermeergebied gebruikt zijn. Deze paragrafen komen uit de nota van toelichting van het Vogelrichtlijnbesluit.

B

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

2. AANWIJZING VOGELRICHTLIJN

Artikel 1 van dit besluit voorziet in de aanwijzing van het gebied Sneekermeeergebied als speciale beschermingszone onder de Vogelrichtlijn (verder aangeduid als "Vogelrichtlijngebied"). Het gebied is op 24 maart 2000 (N/2000/313) aangewezen. Bij de Europese Commissie is dit gebied bekend onder nummer NL9802047.

Naast mogelijke grenswijzigingen kan er ook een wijziging plaatsvinden bij de vogelsoorten, waarvoor dit gebied destijds is aangewezen. Deze eventuele wijzigingen worden toegelicht in bijlage B. In dit besluit worden alle vogelsoorten opgesomd waarvoor het gebied wordt geacht te zijn aangewezen.

Dit Vogelrichtlijngebied wordt ~~voortaan~~ sinds het Natura 2000-aanwijzingsbesluit van 27 december 2010 aangeduid als Natura 2000-gebied Sneekermeeergebied (landelijk gebiedsnummer 012).

Natura 2000 is het samenhangende Europees ecologisch netwerk bestaande uit de gebieden aangewezen onder de Habitatrichtlijn en onder de Vogelrichtlijn. Dit netwerk moet de betrokken natuurlijke habitattypen en leefgebieden van Habitatrichtlijn- en Vogelrichtlijnsoorten in een gunstige staat van instandhouding behouden of, in voorkomend geval, herstellen. De instandhoudingsdoelstellingen (artikel 4 en hoofdstuk 5) en de begrenzing zijn in algemene zin nader toegelicht in het Natura 2000 doelendocument (2006)². Dit document geeft het beleidskader van de geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen weer en de daarbij gehanteerde systematiek. Beschrijvingen van habitattypen en (vogel)soorten waarvoor doelen zijn vastgesteld, zijn opgenomen in het Natura 2000 profielendocument (2008)³.

Het Natura 2000-gebied Sneekermeeergebied ligt in de provincie Fryslân en behoort tot het grondgebied van de gemeenten ~~Boarnsterhim, Skarsterlân~~ De Fryske Marren, Sneek, Leeuwarden en Wymbritseradiel ~~Súdwest-Fryslân~~.

C

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

3.2 Landschappelijke context en kenmerken begrenzing

Sneekermeeergebied behoort tot het Natura 2000-landschap "Meren en Moerassen".

De grenzen van een Vogelrichtlijngebied worden bepaald door het gebruik dat de aanwezige bijlage I-soorten, en/of trekkende watervogels, en/of overige trekkende vogels ervan maken, waarbij wordt uitgegaan van landschapsecologische eenheden en de biotoop-eisen van de betrokken vogelsoorten, voor zover het gaat om de soorten die in het besluit van 2010 waren aangewezen (en dus niet om de grutto als broedvogel waarvoor het gebied in 2025 is aangewezen).

Het gebied Sneekermeer c.a. is aangewezen als Vogelrichtlijngebied vanwege de aanwezigheid van open water, graslanden en moeraszones die als geheel het leefgebied vormen van een aantal in artikel 4 van de richtlijn bedoelde vogelsoorten. Het is een watergebied dat het leefgebied vormt van soorten van Bijlage I van de Vogelrichtlijn (art. 4.1), en fungeert tevens als broedgebied, overwinteringsgebied en rustplaats in de trekzone van andere trekvogelsoorten (art. 4.2). De begrenzing van het Vogelrichtlijngebied is zo gekozen dat een in landschappelijk en vogelkundig opzicht samenhangend geheel is ontstaan dat voorziet in de beschermingsbehoefte met betrekking tot het voortbestaan en/of voortplanten van bedoelde vogelsoorten⁴.

² Ministerie van LNV (2006): Natura 2000 doelendocument. Duidelijkheid bieden, richting geven en ruimte laten. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.

³ Ministerie van LNV (2008): Natura 2000 profielendocument. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.

⁴ De wijze van begrenzing van Vogelrichtlijngebieden is toegelicht in de Nota van Antwoord Vogelrichtlijn (2000), bijlage 1, Selectiecriteria en methode van begrenzing.

D

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

4.1 Inleiding

In artikel 1 is een opsomming gegeven van de waarden waaraan het gebied zijn betekenis als Vogelrichtlijngebied ontleent. Paragraaf 4.2.1 vermeldt de vogelsoorten waarvoor het gebied onder de Vogelrichtlijn is aangewezen. Op alle vermelde Natura 2000-waarden is een instandhoudingsdoelstelling van toepassing (zie artikel 4 en hoofdstuk 5). In paragraaf 4.3 wordt beschreven welke selectiecriteria op het Vogelrichtlijngebied van toepassing zijn.

E

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt na sectie 4.2 een sectie ingevoegd, luidende:

4.3 Vogelrichtlijn: vogelsoorten waarvoor het gebied aan de selectiecriteria voldoet

In het eerste aanwijzingsbesluit (27 december 2000) staat de primaire onderbouwing van de selectie als Vogelrichtlijngebied (zie de appendix). De grutto voldeed reeds in 2000 als niet-broedvogel aan de landelijke criteria voor gebiedsselectie, maar het gebied Sneekermeeergebied voldeed in 2000 voor deze soort nog niet aan deze criteria. Inmiddels voldoet de grutto als niet-broedvogel op basis van de foerageerfunctie en de slaapfunctie wél aan de criteria voor gebiedsselectie en daarom wordt de onderbouwing als volgt aangevuld:

Sneekermeeergebied kwalificeert als Vogelrichtlijngebied omdat het geregeld voorkomt dat zich een aantal individuen van minstens 1% van de biogeografische populatie verzamelt voor de foerageerfunctie en de slaapfunctie. Het begrensde gebied bevat gemiddeld 3 % van de biogeografische populatie van de grutto in de seizoenen 2017/2018 tot 2022/2023.

Soort van artikel 4.2 waarvoor het gebied aan de 1%-drempel voldoet (niet-broedvogels)

Soort	Art. 4	Biogeogr. Populatie ^a	1% Biopop ^b	% in sbz ^c	Telperiode
<u>A156 Grutto</u>	<u>2</u>	<u>West-Europese/West-Afrikaanse</u>	<u>790</u>	<u>3%</u>	<u>2017/2018-2022/2023</u>

- a) Biogeografische populatie waartoe het overgrote deel van de in Nederland niet-broedende exemplaren van deze soort wordt gerekend.
- b) Drempelwaarde zijnde 1% van de betreffende biogeografische populatie.
- c) Het gemiddelde aantal in het onderhavige gebied is uitgedrukt als percentage van de biogeografische populatie.

F

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

5.1 Inleiding

Het ecologisch netwerk Natura 2000 moet de betrokken natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding behouden of in voorkomend geval herstellen. Onder het begrip “instandhouding” wordt een geheel aan maatregelen verstaan die nodig zijn voor het behoud of herstel van natuurlijke habitats en populaties van wilde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding. Ingevolge artikel 4, vierde lid, Habitatrichtlijn worden bij aanwijzing als Habitatrichtlijngebied “tevens de prioriteiten vast[gesteld] gelet op het belang van de gebieden voor het in een gunstige staat van instandhouding behouden of herstellen van een type natuurlijke habitat [...] of van een soort [...] alsmede voor de coherentie van Natura 2000 en gelet op de voor dat gebied bestaande dreiging van achteruitgang en vernietiging”

Deze bepaling is in artikel 3.58, eerste lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) nader uitgewerkt. Op grond van dit artikel bestaat de verplichting om in een aanwijzing doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van leefgebieden van vogelsoorten dan wel doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van natuurlijke habitats of populaties van de in het wild levende dier- en plantensoorten op te nemen. Om die reden zijn voor elk Natura 2000-gebied instandhoudingsdoelstellingen ontwikkeld, waarbij per habitattype en per (vogel)soort is uitgegaan van landelijke doelen en de bijdrage die een gebied redelijkerwijs kan leveren voor het bereiken van een gunstige staat van instandhouding op landelijk niveau. Voor zover van toepassing is daarbij aangegeven welke habitattypen en/of (vogel)soorten ten koste mogen gaan van andere habitattypen en (vogel)soorten. Bij broedvogelsoorten met een regionale doelstelling is in de toelichting aangegeven wat in een bepaalde periode de minimale en maximale bijdrage van het betreffende gebied aan het regionale doelniveau is geweest.

Niet alle instandhoudingsdoelstellingen zijn in dit aanwijzingsbesluit gekwantificeerd (daarvoor moet een habitatkaart of beheerplan worden geraadpleegd). In die gevallen is het voor het bepalen van wat in de instandhoudingsdoelstellingen onder "behoud" dan wel "uitbreiding" of "verbetering" moet worden verstaan belangrijk te weten wat de referentiesituatie (of "nulsituatie") is waarmee deze termen moeten worden vergeleken. Dat is eveneens van belang voor het handhaven van het verslechteringsverbod. De situatie ten tijde van het publiceren van een aanwijzingsbesluit is bepalend voor wat onder "behoud" moet worden verstaan en vanaf welk niveau "uitbreiding" en "verbetering" nagestreefd moet worden. De instandhoudingsdoelstellingen die niet geconcretiseerd zijn moeten dus zó begrepen worden, dat het behoudsniveau van de soorten betrekking heeft op omvang en kwaliteit leefgebied en omvang populatie, zoals aanwezig op de datum van aanwijzen. Dit is tevens het niveau van waaraf "uitbreiding" en "verbetering" nagestreefd moet worden. Voor specifiek de grutto geldt 2025 als referentiedatum, aangezien in dat jaar voor de soort een nieuwe en een aangepaste instandhoudingsdoelstelling zijn opgenomen.

Voor soorten is het leefgebied medebepalend en geldt een verdeling in omvang en kwaliteit van het leefgebied⁶. De aanduiding van de instandhoudingsdoelstelling van een soort, waarvan het populatiedoel niet is geconcretiseerd met een getal, is altijd in de vorm van "behoud" of "uitbreiding" van de omvang van het leefgebied en van "behoud" of "verbetering" van de kwaliteit van het leefgebied voor "behoud" of "uitbreiding" van de populatie. De aanduiding van de instandhoudingsdoelstelling van een vogelrichtlijnsoort waarbij het populatiedoel is geconcretiseerd met een getal is het doel in de vorm van "behoud" of "uitbreiding" van de omvang van het leefgebied en van "behoud" of "verbetering" van de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor een geconcretiseerde populatieomvang⁷. In deze formulering wordt er met de woorden "voor" of "met een draagkracht voor" een koppeling aangebracht tussen de doelcomponent leefgebied en de doelcomponent populatie. Dat heeft zijn oorzaak in het feit dat maatregelen in de regel aangrijpen op het leefgebied van de soort en niet op de soort zelf (het directe effect op het leefgebied werkt via het leefgebied indirect door op de soort). Dat laat echter onverlet dat ook de populatieomvang tot de instandhoudingsdoelstelling behoort en niet slechts van ondergeschikt of indicatief belang is⁸.

In bijlage B.2 van deze nota van toelichting is een overzicht opgenomen van alle gebiedsdoelstellingen per Natura 2000-waarde.

Voor de Natura 2000-gebieden zullen in beheerplannen instandhoudingsmaatregelen worden uitgewerkt die beantwoorden aan de gebiedsspecifieke ecologische vereisten van de betrokken natuurlijke habitats en (vogel)soorten.

Als verdere invulling van het stellen van prioriteiten zijn voor de acht onderscheiden Natura 2000-landschappen kernopgaven geformuleerd op grond van de daar voorkomende habitattypen en soorten, de landelijke betekenis van deze waarden binnen het betreffende landschap, de belangrijkste verbeteropgaven en de beïnvloedingsmogelijkheden. Per landschap omvatten ze de belangrijkste behoud- en herstelopgaven. De kernopgaven stellen prioriteiten ("richting geven") en geven over-

⁶ Bij niet-broedvogels wordt daarbij (voor zover bekend) onderscheid gemaakt tussen het leefgebied voor een foeragerende populatie en voor een slapende populatie, omdat de aantallen van die populaties verschillend zijn en omdat het leefgebied voor foerageren en slapen verschillend kan zijn.

⁷ Voor het vaststellen van de instandhoudingsdoelstellingen en actuele aantallen voor vogels is de volgende afrondingssystematiek gebruikt: 1-20 = niet afronden, 21-100 = afronden op vijftallen, 100-1.000 = afronden op tientallen, >1.000 = afronden op honderdtallen.

⁸ Uit jurisprudentie blijkt dat hierover misverstanden zijn gerezen. Aanleiding hiervoor was kennelijk de toelichting op pagina 63 van het Natura 2000 doelendocument (Ministerie van LNV, 2006), over de betekenis van de aantallen die voor vogels worden genoemd. Die toelichting wekte kennelijk (ten onrechte) de indruk dat de populatieomvang niet tot de instandhoudingsdoelstelling behoort.

eenkomsten en verschillen tussen en binnen de gebieden aan. Zij hebben in het bijzonder betrekking op habitattypen en (vogel)soorten die sterk onder druk staan en/of waarvoor Nederland van groot of zeer groot belang is. De kernopgaven worden per Natura 2000-landschap behandeld en opgesomd in hoofdstuk 5 van het Natura 2000 doelendocument (2006).

G

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

5.3 Vogelrichtlijn: broedvogels

A119	Porseleinhoen
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 2 paren.
Toelichting	Het porseleinhoen is een zeer schaarse broedvogel, aanwezig op graslanden die tot ver in het broedseizoen nat blijven, met maximaal 2 paren. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Friese merengebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.
A122	Kwartelkoning
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 2 paren.
Toelichting	De kwartelkoning is een zeer schaarse, niet jaarlijks voorkomende broedvogel, aanwezig op ruige, veelal vochtige, graslanden met maximaal 3 paren. Van oorsprong is de soort een reguliere broedvogel van het Friese weidegebied. Gezien de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is behoud van de populatie op een relatief hoog niveau gewenst. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Friese merengebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.
A151	Kemphaan
Doel	Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 20 paren.
Toelichting	De kemphaan is van oorsprong een talrijke broedvogel van vochtige tot natte graslanden, met in 1987 nog een populatie van 35 paren. De populatie is, in lijn met de algehele tendens in Nederland, sterk afgenomen. In 2002 zijn nog 4 paren waargenomen op een landelijke populatie van 105. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie gewenst. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Friese merengebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.
A156	Grutto
Doel	Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van tenminste 190 broedparen.
Toelichting	De grutto broedt al geruime tijd in dit gebied. De populatie had een negatieve trend, maar is nu enkele jaren stabiel met een huidige populatie van 100 broedparen. De soort broedt op meerdere locaties in het gebied, maar voornamelijk in het zuidwesten, in polder Kop Bloksloot, en in het zuidoosten, in De Blaauwgeren. Vanwege de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding van de populatie is uitbreiding van de populatie (t.o.v. 2025) noodzakelijk. Gezien het landelijke doel, is het noodzakelijk om de potentie van het gebied optimaal te benutten. Een populatie van 190 broedparen in 2050 wordt als haalbaar ingeschat. Deze populatieomvang is kleiner dan de omvang die in het verleden is voorgekomen. Het gebied levert voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.
A295	Rietzanger
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 370 paren.
Toelichting	De rietlanden van het Sneekermeer herbergen één van de sleutelpopulaties van de rietzanger in het Friese merengebied. In 1994 werden ten minste 125 paren vastgesteld. Voor de periode 1999-2003 wordt het gemiddeld aantal paren geschat op 370. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding met betrekking tot de populatieomvang, is behoud voldoende. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

5.4 Vogelrichtlijn: niet-broedvogels

A040	Kleine rietgans
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 580 vogels (seizoensmaximum).
Toelichting	Aantallen kleine rietganzen zijn van nationale en internationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als slaapplaats. Het Sneekermeergebied levert één van de grootste bijdragen in Nederland. Rond 1990 was er sprake van verhoogde aantallen, net als bij andere graseters, maar de totale data zijn nog niet geschikt voor een trendanalyse. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.
A041	Kolgans
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1.400 vogels (seizoensgemiddelde) voor het foerageergebied en gemiddeld 91.800 vogels (seizoensmaximum) voor het gebied als slaapplaats.
Toelichting	Aantallen kolganzen zijn van nationale en internationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als foerageergebied en als slaapplaats. Het betreft de grootste slaapplaats voor de kolgans binnen het Natura 2000-netwerk. Het aantalsverloop vertoont voor foeragerende vogels een piek eind jaren tachtig, net als bij andere graseters, afgezien daarvan zijn aantallen min of meer stabiel. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.
A045	Brandgans
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 740 vogels (seizoensgemiddelde) voor het foerageergebied en gemiddeld 60.300 vogels (seizoensmaximum) voor het gebied als slaapplaats.
Toelichting	Aantallen brandganzen zijn van grote nationale en grote internationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als foerageergebied en als slaapplaats. Het betreft de grootste slaapplaats voor de brandgans binnen het Natura 2000-netwerk. Het aantalsverloop vertoont voor foeragerende vogels een positieve tendens, maar deze is niet significant door grote fluctuaties (verhoogde aantallen rond 1990, net als bij andere graseters). Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig. De doelstelling heeft geen betrekking op de eventuele functie van het gebied als broedgebied voor deze soort.
A050	Smient
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 5.900 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Aantallen smienten zijn van internationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als slaapplaats en als foerageergebied. Er was sprake van hoge aantallen rond 1990, net als bij andere graseters, daarna heeft een afname plaatsgevonden. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.
A051	Krakeend
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 220 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Aantallen krakeenden zijn van internationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als foerageergebied. De data zijn nog niet geschikt voor een trendanalyse. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.
A052	Wintertaling
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 890 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Het gebied heeft voor de wintertaling met name een functie als foerageergebied. De data zijn nog niet geschikt voor een trendbeoordeling. Er is geen landelijke herstelopgave van toepassing dus handhaving van de huidige situatie is voldoende.

A053	Wilde eend
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1.500 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Het gebied heeft voor de wilde eend met name een functie als foerageergebied. De data zijn nog niet geschikt voor een trendbeoordeling. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.
A056	Slobeend
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 150 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Aantallen slobeenden zijn van internationale betekenis. Het gebied heeft voor de slobeend met name een functie als foerageergebied. De data zijn nog niet geschikt voor een trendbeoordeling. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.
A125	Meerkoet
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1.700 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Het gebied heeft voor de meerkoet met name een functie als foerageergebied. De data zijn nog niet geschikt voor een trendbeoordeling. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.
A140	Goudplevier
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 520 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Het gebied heeft voor de goudplevier met name een functie als foerageergebied. De data zijn nog niet geschikt voor een trendbeoordeling. De landelijke herstelopgave is met name gebaseerd op de situatie buiten het Natura 2000-netwerk. Handhaving van de huidige situatie in het Sneekermeergebied is daarom voldoende.
A142	Kievit
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 3.500 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Het gebied heeft voor de kievit onder andere een functie als foerageergebied en als slaappleaats. Het gebied levert één van de grootste bijdragen binnen het Natura 2000-netwerk. De data zijn nog niet geschikt voor een trendbeoordeling. Behoud van de huidige situatie is voldoende, op landelijk niveau is geen herstelopgave geformuleerd.
A151	Kemphaan
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 960 vogels (seizoensmaximum) voor het foerageergebied en gemiddeld 5.200 vogels (seizoensmaximum) voor het gebied als slaappleaats.
Toelichting	Aantallen kemphanen zijn van grote nationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als foerageergebied en als slaappleaats, het gebied levert als slaappleaats na de Friese IJsselmeerkust en de Witte en Zwarte Brekken de grootste relatieve bijdrage in Nederland. De data zijn nog niet geschikt voor een trendanalyse. Er is geen landelijke herstelopgave van toepassing dus handhaving van de huidige situatie is voldoende.
A156	Grutto
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 110 vogels (seizoensgemiddelde) voor het foerageergebied en gemiddeld 970 vogels (seizoensmaximum) voor het gebied als slaappleaats.
Toelichting	Aantallen grutto's zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als foerageergebied en als slaappleaats. Het gebied levert als slaappleaats één van de grootste relatieve bijdragen binnen het Natura 2000-netwerk. De data zijn nog niet geschikt voor een trendanalyse. Handhaving van de huidige situatie is voldoende omdat de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding vooral betrekking heeft op gebieden buiten het Natura 2000-netwerk.
A156	Grutto

Doel	Behoud omvang en verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een foeragerende populatie van gemiddeld 150 vogels (seizoensgemiddelde) en behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een slapende populatie van gemiddeld 2.100 vogels (seizoensmaximum).
Toelichting	Aantallen grutto's zijn van internationaal en nationaal belang. De populatie foeragerende grutto's heeft een gemiddeld seizoensgemiddelde van 130 individuen in de periode 2017/2018-2022/2023. In dezelfde periode bedroeg het gemiddelde seizoensmaximum van de in het gebied slapende grutto's 2.100 vogels. Grutto's foerageren in meerdere locaties in het gebied, maar voornamelijk in het zuidwesten, in polder Kop Bloksloot, en in het zuidoosten, in De Blaugarzen. De rust- en slaapplekken bevinden zich op natte locaties (plas-dras) in en rond dezelfde locaties. De recente beoordeling van de landelijke staat van instandhouding is ongunstig voor de aspecten kwaliteit leefgebied en omvang populatie. Het is noodzakelijk dat het leefgebied en de populatie zo snel mogelijk worden hersteld tot een populatieaantal van ten minste 150 foeragerende vogels ⁹ . Een verdere verbetering van de kwaliteit respectievelijk uitbreiding van de populatie is niet noodzakelijk, omdat de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding vooral betrekking heeft op gebieden buiten het Natura 2000-netwerk.
A160	Wulp
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1.000 vogels (seizoensmaximum).
Toelichting	Het gebied heeft voor de wulp met name een functie als slaapplek. Trendgegevens zijn niet beschikbaar. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

I

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

B.1 Wijzigingen in vogelsoorten ten opzichte van aanwijzing als Vogelrichtlijngebied (2000) en/of het ontwerpbesluit (2007) (paragraaf 4.2.1)

De vogelsoorten waarvoor het gebied in 2000 is aangewezen, zijn indertijd ontleend aan SOVON (2000)¹⁰. De numerieke criteria die daarin zijn opgenomen zijn ontleend aan de Nota van Antwoord Vogelrichtlijn (2000)¹¹. Een gebied wordt slechts aangewezen voor soorten waarvoor het gebied van landelijke betekenis is. Hiervan is in beginsel sprake indien het gebied minstens 1% van de landelijke broedpopulatie herbergt, indien 0,1% van de biogeografische populatie geregeld in het gebied verblijft of indien het gebied in combinatie met andere gebieden voldoende bijdrage kan leveren aan een sleutelpopulatie.

Voor eventuele toevoeging of verwijdering van vogelsoorten is gebruik gemaakt van SOVON & CBS (2005)¹² waarin de ontwikkeling van vogelaantallen in de laatste decennia is beschreven. Dit rapport heeft ten grondslag gelegen aan de formulering van de instandhoudingsdoelstellingen voor de Vogelrichtlijnsoorten. In bijlage 1 van dit rapport zijn de verschillen aangegeven tussen de soortenlijsten per gebied die in beide aangehaalde rapporten zijn opgenomen. Om ecologische redenen die in voorkomende gevallen hieronder zijn vermeld, is soms van deze algemene criteria afgeweken. Deze werkwijze heeft voor de lijst van vogelsoorten waarvoor dit gebied is aangewezen, de volgende consequenties:

- In afwijking van de oorspronkelijke aanwijzing als Vogelrichtlijngebied (2000), maar conform het ontwerpbesluit (2007), is het gebied niet aangewezen voor de volgende soort trekvogel zoals bedoeld in artikel 4.2 van de Vogelrichtlijn: aalscholver (A017) als niet-broedvogel. De aalscholver was in de oorspronkelijke aanwijzing als Vogelrichtlijngebied opgenomen op basis van een eenmalig hoog aantal. Het gebied herbergde minder dan 0,1% van de biogeografische populatie van de betreffende soort in de periode 1993-1997. Daarnaast is het gebied op basis van het huidige voorkomen voor de soort van relatief geringe betekenis (SOVON & CBS 2005).

⁹ Voor foeragerende grutto's was de behoudsdoelstelling in het besluit van 2009 110 vogels (seizoensgemiddelde). Met de huidige kennis had de instandhoudingsdoelstelling een populatie van gemiddeld 150 vogels (seizoensgemiddelde) moeten zijn. Dit is met het besluit van 2025 gecorrigeerd.

¹⁰ SOVON (2000): Belangrijke vogelgebieden in Nederland 1993-97. SOVON-informatierapport 2000/01. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

¹¹ Ministerie van LNV (2000): Nota van Antwoord Vogelrichtlijn, bijlage 1, selectiecriteria en methode van begrenzing. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Den Haag.

¹² SOVON & CBS (2005): Trends van vogelaantallen in het Nederlandse Natura 2000 netwerk. SOVON-informatierapport 2005/09. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

- In aanvulling op het Natura 2000-aanwijzingsbesluit (2010) is in 2025 de volgende trekvogelsoort zoals bedoeld in artikel 4.2 van de Vogelrichtlijn toegevoegd als broedvogel: grutto (A156). Het gebied herbergde minstens 0,1% van de biogeografische populatie in de periode 2016-2021.

J

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

B.2.1 Vogelrichtlijn: broedvogels

A119 – Porseleinhoen						
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor herstel populatie						
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Populatie	Relatieve bijdrage	Besluit
003	Duinen Vlieland	behoud	behoud	4	C	aanwijzingsbesluit
005	Duinen Ameland	behoud	behoud	2	C	aanwijzingsbesluit
008	Lauwersmeer	behoud	behoud	15	B2	ontwerpbesluit
009	Groote Wielen	behoud	behoud	4 (†)	C	ontwerpbesluit
010	Oudegaasterbrekken, Fluesen en omgeving	uitbreiding	verbetering	1 (†)	C	ontwerpbesluit
012	Sneekermeergebied	behoud	behoud	2 (†)	C	conform ontwerp
013	Alde Feanen	behoud	behoud	20 (†)	B1	ontwerpbesluit
019	Leekstermeergebied	behoud	behoud	2 (†)	C	ontwerpbesluit
020	Zuidlaardermeergebied	uitbreiding	verbetering	20 (†)	B2	ontwerpbesluit
023	Fochteloërveen	behoud	behoud	20 (†)	B1	ontwerpbesluit
033	Bargerveen	behoud	behoud	15 (†)	B1	ontwerpbesluit
034	Weerribben	uitbreiding	verbetering	30 (†)	B1	ontwerpbesluit
035	De Wieden	behoud	behoud	20	B2	ontwerpbesluit
036	Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	behoud	behoud	10 (†)	C	ontwerpbesluit
038	Uiterwaarden IJssel	uitbreiding	verbetering	20 (†)	B1	ontwerpbesluit
066	Uiterwaarden Neder-Rijn	uitbreiding	verbetering	10 (†)	B1	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	uitbreiding	verbetering	10 (†)	C	ontwerpbesluit
068	Uiterwaarden Waal	uitbreiding	verbetering	10 (†)	C	ontwerpbesluit
072	IJsselmeer	uitbreiding	verbetering	18 (†)	B1	aanwijzingsbesluit
074	Zwarte Meer	uitbreiding	verbetering	7 (†)	B1	aanwijzingsbesluit
075	Ketelmeer & Vossemeer	uitbreiding	verbetering	4 (†)	C	Aanwijzingsbesluit
078	Oostvaardersplassen	uitbreiding	verbetering	40 (†)	B2	aanwijzingsbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	behoud	behoud	8	B1	ontwerpbesluit
105	Zouweboezem	behoud	behoud	9 (†)	C	ontwerpbesluit
106	Boezems Kinderdijk	behoud	behoud	1	C	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	5 (†)	C	ontwerpbesluit
140	Groote Peel	uitbreiding	verbetering	5 (†)	C	aanwijzingsbesluit

De landelijke staat van instandhouding van het porseleinhoen is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als respectievelijk “zeer ongunstig” en “matig ongunstig”. De landelijke doelstelling sluit hierop aan: “uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor herstel van een populatie van ten minste 400 paren”. De aantallen van het porseleinhoen vertonen jaarlijks grote schommelingen als gevolg van weersomstandigheden zodat een doelstelling op basis van het gemiddelde niet doelmatig is. Er is daarom gekozen voor een populatieniveau in gunstige jaren,

de jaren waarin in het late voorjaar sprake is van hoge waterstanden in het leefgebied dat de belangrijkste voorwaarde is om tot broeden over te gaan. De herstelopgave volgt het Beschermingsplan moerasvogels 2000-2004 (2000)¹⁴. Er zijn voor het porseleinhoen extra inspanningen nodig om de gewenste landelijke minimumpopulatie te bereiken¹⁵. Er is een beleidskeuze gemaakt om strategisch te lokaliseren door de opgave voor herstel van plas-dras situaties voor onder andere het porseleinhoen te leggen in het landschap Meren en Moerassen, waaronder het gebied IJsselmeer (072). Daarnaast liggen er potenties in het riviereengebied, waar de soort momenteel matig vertegenwoordigd is (met uitzondering van het noordelijke deel van de IJssel). Behoud wordt nagestreefd in die gebieden waar de historische potentie niet meer haalbaar is, waar de lokale populatietrend stabiel of toenemend is zodat behoud van het leefgebied voldoende is, of waar onvoldoende trendgegevens beschikbaar zijn om de potenties voor herstel in te schatten. De gebieden Duinen Vlieland (003), Duinen Ameland (005) bieden onvoldoende potentie voor verdere verbetering van het leefgebied en de daarmee samenhangende populatieontwikkeling. In de gebieden Bargerveen (033) en Boezems Kinderdijk (106) is de lokale populatietrend stabiel; in de gebieden Lauwersmeer (008), Fochteloërveen (023), De Wieden (035) en Oostelijke Vechtplassen (095) is de lokale populatietrend toenemend. Van de gebieden Groote Wielen (009), Sneekermeergebied (012) en Leekstermeergebied (019) zijn onvoldoende trendgegevens beschikbaar. Voor Groote Wielen, Sneekermeergebied, Leekstermeergebied, Fochteloërveen, Bargerveen, Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht (036), Zouweboezem (105) en Biesbosch (112) is ingeschat dat het behoud van het leefgebied voldoende is voor een (kleine) toename van de populatie.

A122 – Kwartelkoning

Landelijke doelstelling: behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie

N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Populatie	Relatieve bijdrage	Besluit
012	Sneekermeergebied	behoud	behoud	2 (↑)	C	conform ontwerp
019	Leekstermeergebied	behoud	behoud	5 (↑)	C	ontwerpbesluit
035	De Wieden	uitbreiding	verbetering	20 (↑)	B1	ontwerpbesluit
036	Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	behoud	behoud	5	C	ontwerpbesluit
038	Uiterwaarden IJssel	uitbreiding	verbetering	60 (↑)	B2	ontwerpbesluit
066	Uiterwaarden Neder-Rijn	uitbreiding	verbetering	40 (↑)	B1	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	uitbreiding	verbetering	40 (↑)	B1	ontwerpbesluit
068	Uiterwaarden Waal	uitbreiding	verbetering	30 (↑)	B1	ontwerpbesluit

De landelijke staat van instandhouding van de kwartelkoning is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als respectievelijk “gunstig” en “matig ongunstig”. De landelijke doelstelling sluit hier gedeeltelijk op aan: “behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud van ten minste 400 paren”. De matig ongunstige staat van instandhouding op het aspect leefgebied wordt vooral veroorzaakt door de ongunstige situatie in landbouwgebieden, waar de soort sterk van het maaibeheer afhankelijk is¹⁶.

Ondanks dat de landelijke doelstelling op behoud van de kwaliteit en de omvang van het leefgebied en de populatie is gericht, zijn voor meerdere gebieden herstelopgaven voor het leefgebied en/of de populatie gesteld. Eén van de belangrijkste aanleidingen daarvoor is het verlies van broedgebied in de akkerbouwgebieden van het Oldambt (provincie Groningen). Dit gebied is momenteel één van de belangrijkste broedgebieden van Nederland, maar gelet op het agrarische karakter van het Oldambt zijn de mogelijkheden voor duurzame bescherming van de kwartelkoning hier beperkt¹⁷. Om te compenseren voor eventueel verlies van broedgebied wordt in enkele Natura 2000-gebieden ingezet op uitbreiding en/of verbetering van het leefgebied en/of herstel van de populatie. Met name in de riviereengebieden, maar ook in De Wieden (35), zijn hiervoor voldoende mogelijkheden aanwezig, mede op basis van de historische potenties. De soort vertoont in de gebieden Uiterwaarden IJssel (038), Uiterwaarden Neder-Rijn (066), Gelderse Poort (067) en Uiterwaarden Waal (068) een sterke toename, die echter van jaar tot jaar sterk fluctueert. Er wordt gestreefd naar voortzetting en besten-

¹⁴ Boer, T. den (2000): Beschermingsplan moerasvogels 2000-2004. Rapport Directie Natuurbeheer nr.47. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Wageningen.

¹⁵ Natura 2000 doelendocument (2006): Tekstkader 4.5.1 Landelijke doelen broedvogels (“gemaakte keuze”).

¹⁶ Zie ook Natura 2000 profielendocument (2008): Kwartelkoning (A122).

¹⁷ Natura 2000 doelendocument (2006): Tekstkader 4.5.1 Landelijke doelen broedvogels (“gemaakte keuze”).

diging (minder fluctuaties) van deze trend. De huidige fluctuaties zijn nu dermate hoog dat er onzekerheid bestaat of elk van deze gebieden in hun huidige vorm jaarlijks voldoende draagkracht kan bieden voor één of meerdere sleutelpopulaties (20 broedparen). In de gebieden Sneekermeergebied (012) en Leekstermeergebied (019) wordt met behoud van het leefgebied een klein herstel van de populatie nagestreefd.

A151 – Kemphaan						
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor herstel populatie						
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Populatie	Relatieve bijdrage	Besluit
008	Lauwersmeer	uitbreiding	verbetering	20 (†)	B1	ontwerpbesluit
009	Groote Wielen	uitbreiding	verbetering	10 (†)	C	ontwerpbesluit
012	Sneekermeergebied	uitbreiding	verbetering	20 (†)	B1	conform ontwerp
013	Alde Feanen	behoud	behoud	10 (†)	C	ontwerpbesluit
015	Van Oordt's Mersken	uitbreiding	verbetering	10 (†)	B1	ontwerpbesluit
072	IJsselmeer	uitbreiding	verbetering	20 (†)	C	aanwijzingsbesluit
090	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	uitbreiding	verbetering	25 (†)	B2	ontwerpbesluit
092	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske	uitbreiding	verbetering	5 (†)	C	ontwerpbesluit

De landelijke staat van instandhouding van de kemphaan als broedvogel is op de aspecten leefgebied en populatie beoordeeld als “zeer ongunstig”. De landelijke doelstelling sluit daarop aan: “uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor herstel populatie van ten minste 1000 hennen”. Vrijwel alle gebiedsdoelen sluiten aan op de landelijke doelstelling. Alleen in de Alde Feanen (013) wordt van de landelijke verbeteropgave voor het aspect leefgebied afgeweken; in dit gebied wordt met behoud van het huidige leefgebied een uitbreiding van de populatie beoogd.

A156 – Grutto						
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 50.000 paren						
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Populatie	Relatieve bijdrage	Besluit
1	s	uitbreiding	verbetering	140 (†)	C	ontwerp-wijzigingsbesluit
5	Duinen Ameland	uitbreiding	verbetering	30 (†)	C	ontwerp-wijzigingsbesluit
8	Lauwersmeer	uitbreiding	verbetering	60 (†)	C	ontwerp-wijzigingsbesluit
9	Groote Wielen	uitbreiding	verbetering	80 (†)	C	ontwerp-wijzigingsbesluit
10	Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving	uitbreiding	verbetering	45 (†)	C	ontwerp-wijzigingsbesluit
12	Sneekermeergebied	uitbreiding	verbetering	190 (†)	C	ontwerp-wijzigingsbesluit
13	Alde Feanen	uitbreiding	verbetering	80 (†)	C	ontwerp-wijzigingsbesluit
15	Van Oordt's Mersken	uitbreiding	verbetering	90 (†)	C	ontwerp-wijzigingsbesluit
20	Zuidlaardermeergebied	uitbreiding	verbetering	65 (†)	C	ontwerp-wijzigingsbesluit
35	De Wieden	uitbreiding	verbetering	360 (†)	C	ontwerp-wijzigingsbesluit
38	Rijntakken	uitbreiding	verbetering	110 (†)	C	ontwerp-wijzigingsbesluit

56	Arkemheen	uitbreiding	verbetering	560 (↑)	C	ontwerp-wijzigingsbesluit
72	IJsselmeer	uitbreiding	verbetering	30 (↑)	C	ontwerp-wijzigingsbesluit
89	Eilandspolder	uitbreiding	verbetering	220 (↑)	C	ontwerp-wijzigingsbesluit
90	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	uitbreiding	verbetering	480 (↑)	C	ontwerp-wijzigingsbesluit
92	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	uitbreiding	verbetering	440 (↑)	C	ontwerp-wijzigingsbesluit
93	Polder Zeevang	uitbreiding	verbetering	750 (↑)	C	ontwerp-wijzigingsbesluit
102	De Wilck	behoud	verbetering	80 (↑)	C	ontwerp-wijzigingsbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	uitbreiding	verbetering	35 (↑)	C	ontwerp-wijzigingsbesluit
104	Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein	uitbreiding	verbetering	110 (↑)	C	ontwerp-wijzigingsbesluit
107	Donkse Laagten	behoud	verbetering	110 (↑)	C	ontwerp-wijzigingsbesluit
109	Haringvliet	uitbreiding	verbetering	60 (↑)	C	ontwerp-wijzigingsbesluit
110	Oudeland van Strijen	uitbreiding	verbetering	130 (↑)	C	ontwerp-wijzigingsbesluit
118	Oosterschelde	behoud	behoud	35	C	ontwerp-wijzigingsbesluit
121	Yerseke en Kapelse Moer	uitbreiding	verbetering	60 (↑)	C	ontwerp-wijzigingsbesluit

De landelijke staat van instandhouding van de grutto als broedvogel is beoordeeld als “zeer ongunstig”. De landelijke doelstelling sluit hierbij aan: “uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied. Gestreefd wordt naar herstel van een populatieniveau van ten minste 50.000 paren”. De gebiedsdoelen sluiten aan bij de landelijke doelstelling met uitzondering van de gebieden Donkse Laagten en Oosterschelde. In deze gebieden is behoud van de huidige oppervlakte leefgebied het hoogst haalbare. In Oosterschelde is ook verbetering van de kwaliteit van het leefgebied niet mogelijk en is behoud van de populatie het hoogst haalbare.

A295 – Rietzanger

Landelijke doelstelling: behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie

N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Populatie	Relatieve bijdrage	Besluit
004	Duinen Terschelling	behoud	behoud	120	C	aanwijzingsbesluit
005	Duinen Ameland	behoud	behoud	230	C	aanwijzingsbesluit
008	Lauwersmeer	behoud	behoud	1.900	B2	ontwerpbesluit
009	Groote Wielen	behoud	behoud	220	C	ontwerpbesluit
012	Sneekermeergebied	behoud	behoud	370	C	conform ontwerp
013	Alde Feanen	behoud	behoud	800	B1	ontwerpbesluit
014	Deelen	behoud	behoud	200	C	aanwijzingsbesluit
019	Leekstermeergebied	behoud	behoud	10	C	ontwerpbesluit
020	Zuidlaardermeergebied	behoud	behoud	200	C	ontwerpbesluit
034	Weerribben	behoud	behoud	900	B1	ontwerpbesluit
035	De Wieden	behoud	behoud	3.000	A1	ontwerpbesluit

072	IJsselmeer	behoud	behoud	990	B1	aanwijzingsbesluit
074	Zwarte Meer	behoud	behoud	270	C	aanwijzingsbesluit
078	Oostvaardersplassen	behoud	behoud	790	B1	aanwijzingsbesluit
089	Eilandspolder	behoud	behoud	230	C	ontwerpbesluit
090	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	behoud	behoud	480	B1	ontwerpbesluit
092	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	behoud	behoud	800	B1	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	behoud	behoud	880	B1	ontwerpbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haack	behoud	behoud	340	C	ontwerpbesluit
109	Haringvliet	behoud	behoud	420	C	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	260	C	ontwerpbesluit

De landelijke staat van instandhouding van de rietzanger is op de aspecten leefgebied en populatie beoordeeld als "gunstig". De landelijke doelstelling sluit daarbij aan: "behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie van ten minste 20.000 paren". De gebiedsdoelen sluiten aan bij de landelijke doelstelling.

K

Binnen bijlage 'Bijlage' wordt de volgende sectie op de aangegeven wijze gewijzigd:

B.2.2 Vogelrichtlijn: niet-broedvogels

De doelniveaus van niet-broedvogels zijn meestal uitgedrukt als seizoensgemiddelde of als (gemiddeld) seizoensmaximum. Deze gemiddelden, die worden bepaald aan de hand van maandelijkse tellingen, worden als volgt berekend¹⁸:

Het seizoensgemiddelde is het gemiddelde aantal in een gebied aanwezige vogels over het gehele seizoen, berekend aan de hand van maandelijks uitgevoerde tellingen over een reeks seizoenen (1999/2000-2003/2004).

Het (gemiddeld) seizoensmaximum is het gemiddelde van het grootste getelde aantal (piekaantal) per seizoen (juli t/m juni van het volgende jaar) berekend over een reeks van achtereenvolgende seizoenen (meestal vijf seizoenen: 1999/2000-2003/2004).

Bij voorkeur is het doelniveau uitgedrukt als seizoensgemiddelde omdat dit een indicatie geeft voor het gebruik van een gebied over het gehele seizoen. Bij onvoldoende beschikbaarheid van jaarrondtellingen moet soms worden teruggevallen op het seizoensmaximum.

A156 – Grutto						
Landelijke doelstelling: Behoud van omvang en verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 15.000 vogels (seizoensgemiddelde)						
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Populatie	Relatieve bijdrage	Besluit
1	Waddenzee	behoud	behoud	1.300 [†]	f, A1	ontwerp-wijzigingsbesluit
1	Waddenzee	behoud	behoud	6.400 (max)	s, n.n.b.	ontwerp-wijzigingsbesluit
8	Lauwersmeer	behoud	verbetering	270 [†]	f, B1	ontwerp-wijzigingsbesluit

¹⁸ Voorbeeld voor een seizoen met de volgende telresultaten (juli-juni): 0, 0, 0, 100, 100, 200, 100, 100, 0, 0, 0, 0. Het seizoensmaximum bedraagt in dit geval 200, het seizoensgemiddelde 50 (som van alle maandcijfers gedeeld door 12).

8	Lauwersmeer	behoud	verbetering	1.100 (max)†	s, n.n.b.	ontwerp-wijzigingsbesluit
9	Groote Wielen	behoud	verbetering	110†	f, C	ontwerp-wijzigingsbesluit
9	Groote Wielen	behoud	behoud	670 (max)	s, n.n.b.	conform ontwerp
10	Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving	behoud	verbetering	45†	f, C	ontwerp-wijzigingsbesluit
10	Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving	behoud	behoud	630 (max)	s, n.n.b.	ontwerp-wijzigingsbesluit
11	Witte en Zwarte Brekken	behoud	behoud	940 (max)	s, n.n.b.	conform ontwerp
12	Sneekermeeergebied	behoud	verbetering	150†	f, C	ontwerp-wijzigingsbesluit
12	Sneekermeeergebied	behoud	behoud	2.100 (max)	s, n.n.b.	ontwerp-wijzigingsbesluit
13	Alde Feanen	behoud	behoud	130	f, C	ontwerp-wijzigingsbesluit
13	Alde Feanen	behoud	behoud	4.200 (max)	s, n.n.b.	ontwerp-wijzigingsbesluit
15	Van Oordt's Mersken	behoud	behoud	12	f, C	ontwerp-wijzigingsbesluit
15	Van Oordt's Mersken	behoud	behoud	100 (max)	s, n.n.b.	ontwerp-wijzigingsbesluit
20	Zuidlaardermeergebied	behoud	behoud	18	f, C	ontwerp-wijzigingsbesluit
36	Uiterwaarden Zwarte water en Vecht	behoud	behoud	80	sf, C	conform ontwerp
38	Rijntakken	behoud	verbetering	670†	f, C	ontwerp-wijzigingsbesluit
38	Rijntakken	behoud	verbetering	6.400 (max)†	s, n.n.b.	ontwerp-wijzigingsbesluit
56	Arkemheen	uitbreiding	verbetering	130†	f, C	ontwerp-wijzigingsbesluit
56	Arkemheen	behoud	behoud	350 (max)	s, n.n.b.	ontwerp-wijzigingsbesluit
72	IJsselmeer	uitbreiding	verbetering	290†	f, C	ontwerp-wijzigingsbesluit
72	IJsselmeer	uitbreiding	verbetering	2.200 (max)†	s, n.n.b.	ontwerp-wijzigingsbesluit
74	Zwarte Meer	behoud	behoud	behoud	s, n.n.b.	aanwijzingsbesluit
75	Ketelmeer & Vossemeer	behoud	behoud	20	sf, C	aanwijzingsbesluit
78	Oostvaardersplassen	behoud	behoud	90	sf, C	conform ontwerp
79	Lepelaarplassen	behoud	behoud	5	sf, C	conform ontwerp
89	Eilandspolder	behoud	behoud	35	f, C	ontwerp-wijzigingsbesluit
89	Eilandspolder	behoud	behoud	520 (max)	s, n.n.b.	ontwerp-wijzigingsbesluit
90	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	behoud	behoud	230†	f, C	ontwerp-wijzigingsbesluit
90	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	behoud	behoud	2.300 (max)	s, n.n.b.	ontwerp-wijzigingsbesluit
92	Ijperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	behoud	verbetering	110†	f, C	ontwerp-wijzigingsbesluit

92	<u>IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske</u>	<u>behoud</u>	<u>behoud</u>	<u>1.100 (max)†</u>	<u>s, n.n.b.</u>	<u>ontwerp-wijzigingsbesluit</u>
93	<u>Polder Zeevang</u>	<u>behoud</u>	<u>verbetering</u>	<u>90†</u>	<u>f, C</u>	<u>ontwerp-wijzigingsbesluit</u>
93	<u>Polder Zeevang</u>	<u>behoud</u>	<u>verbetering</u>	<u>790 (max)†</u>	<u>s, n.n.b.</u>	<u>conform ontwerp</u>
102	<u>De Wilck</u>	<u>behoud</u>	<u>verbetering</u>	<u>25†</u>	<u>f, C</u>	<u>ontwerp-wijzigingsbesluit</u>
102	<u>De Wilck</u>	<u>behoud</u>	<u>behoud</u>	<u>150 (max)</u>	<u>s, n.n.b.</u>	<u>ontwerp-wijzigingsbesluit</u>
104	<u>Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein</u>	<u>behoud</u>	<u>verbetering</u>	<u>25†</u>	<u>f, C</u>	<u>ontwerp-wijzigingsbesluit</u>
104	<u>Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein</u>	<u>behoud</u>	<u>behoud</u>	<u>230 (max)</u>	<u>s, n.n.b.</u>	<u>ontwerp-wijzigingsbesluit</u>
107	<u>Donkse Laagten</u>	<u>behoud</u>	<u>behoud</u>	<u>25</u>	<u>f, C</u>	<u>ontwerp-wijzigingsbesluit</u>
107	<u>Donkse Laagten</u>	<u>behoud</u>	<u>behoud</u>	<u>260 (max)</u>	<u>s, n.n.b.</u>	<u>ontwerp-wijzigingsbesluit</u>
109	<u>Haringvliet</u>	<u>uitbreiding</u>	<u>verbetering</u>	<u>290†</u>	<u>f, C</u>	<u>ontwerp-wijzigingsbesluit</u>
109	<u>Haringvliet</u>	<u>uitbreiding</u>	<u>verbetering</u>	<u>1.500 (max)†</u>	<u>s, n.n.b.</u>	<u>ontwerp-wijzigingsbesluit</u>
110	<u>Oudeland van Strijen</u>	<u>behoud</u>	<u>verbetering</u>	<u>20†</u>	<u>f, C</u>	<u>ontwerp-wijzigingsbesluit</u>
112	<u>Biesbosch</u>	<u>behoud</u>	<u>behoud</u>	<u>60</u>	<u>sf, C</u>	<u>conform ontwerp</u>
114	<u>Krammer-Volkerak</u>	<u>behoud</u>	<u>behoud</u>	<u>20</u>	<u>sf, C</u>	<u>ontwerpbesluit</u>
118	<u>Oosterschelde</u>	<u>behoud</u>	<u>verbetering</u>	<u>180†</u>	<u>f, C</u>	<u>ontwerp-wijzigingsbesluit</u>
118	<u>Oosterschelde</u>	<u>behoud</u>	<u>verbetering</u>	<u>770 (max)†</u>	<u>s, n.n.b.</u>	<u>ontwerp-wijzigingsbesluit</u>

De landelijke staat van instandhouding van de grutto als niet-broedvogel wordt als ‘zeer ongunstig’ beoordeeld vanwege een ‘zeer ongunstige’ beoordeling van de aspecten ‘populatie’ en ‘toekomstperspectief’. Het aspect ‘leefgebied’ heeft een ‘matig ongunstige’ beoordeling. De landelijke doelstelling sluit hierbij aan. Ondanks de landelijke zeer ongunstige staat van instandhouding, geldt voor de meeste gebieden een behoudopgave voor zowel omvang als kwaliteit van het leefgebied. De reden hiervoor is dat de afnemende trend wordt veroorzaakt door ontwikkelingen in de omstandigheden voor de grutto als broedvogel die grotendeels buiten het Natura 2000-netwerk liggen. Indien voor een gebied een uitbreidings- en/of verbeterdoelstelling is geformuleerd, is er na het Natura-2000 aanwijzingsbesluit verslechtering opgetreden. Om die reden is het noodzakelijk om de situatie voor de grutto als niet-broedvogel ten tijde van het Natura 2000-aanwijzingsbesluit te herstellen en daarna minstens te behouden.

Niet-broedvogelsoorten

Landelijke doelstelling: behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie

Vogelsoort	Aantal gebieden	Landelijke doelstelling	Populatie Sneeker-meergebied	Relatieve bijdrage*	Besluit
A040 Kleine rietgans ^(f)	4	8.000	580 (max)	s	conform ontwerp
A041 Kolgans ^(f) ; ^(g)	36	218.300	1.400/91.800 (max) ^(h)	sf, C	conform ontwerp
A045 Brandgans ^(f) ; ^(g)	26	140.900	740/60.300 max) ^(h)	sf, C	conform ontwerp
A050 Smient ^(f) ; ^(g)	46	258.200	5.900	sf, B1	conform ontwerp
A051 Krakeend ^(f) ; ^(g)	35	10.200	220	f, B1	conform ontwerp
A052 Wintertaling ^(g)	24	21.000	890	f, B1	conform ontwerp

A053 Wilde eend ^(f)	13	128.000	1.500	f, C	conform ontwerp
A056 Slobeend ^{(fd);(hf)}	39	5.750	150	f, C	conform ontwerp
A125 Meerkoet ^{(fd);(hf)}	23	89.700	1.700	f, B1	conform ontwerp
A140 Goudplevier ^(e)	11	32.300	520	f, C	conform ontwerp
A142 Kievit ^(b)	11	75.500	3.500	sf, B1	conform ontwerp
A151 Kempphaan ^(a)	5	39.500	60 (max)/5.200 (max) ^(bh)	sf	conform ontwerp
A156 Grutto ^(d)	23	6.000	110/970 (max) ^(f)	sf, C	conform ontwerp
A160 Wulp ^(f)	17	101.100	1.000 (max)	s	conform ontwerp

* Het gebied vervult hoofdzakelijk een slaappleatsfunctie (s), foerageerfunctie (f) of beide (sf). Relatieve bijdrage is alleen berekend als het landelijke doel en het gebiedsdoel beide zijn gebaseerd op dezelfde waarde (of seizoensmaximum of seizoensgemiddelde).

- Kemphaan: ondanks de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is landelijk een behoudsdoelstelling geformuleerd. De recente afname is verbonden aan een afname op internationaal niveau en mogelijk aan enkele andere slecht stuurbare factoren (Natura 2000 doelendocument, 2006).
- Kievit: ondanks de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is landelijk een behoudsdoelstelling voor deze soort geformuleerd, omdat deze staat van instandhouding alleen gebaseerd is op toekomstverwachting (Natura 2000 doelendocument, 2006).
- Wintertaling: ondanks de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding op het aspect populatie is landelijk een behoudsdoelstelling voor deze soort geformuleerd. De staat van instandhouding is gebaseerd op een populatieafname die niet leidt tot een waarde van minder dan 75% van de draagkrachtindicatie (Natura 2000 doelendocument, 2006).
- Grutto: de grutto heeft gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding op landelijk niveau een opgave voor uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied. Aangezien deze opgave niet te realiseren is binnen het Natura 2000-netwerk is in alle gebieden een behoudopgave voor de grutto geformuleerd (Natura 2000 doelendocument, 2006). Slobeend en meerkoet: enige afname landelijk als gevolg van herstel van zout-zoet overgangen is aanvaardbaar.
- Goudplevier: de goudplevier heeft landelijk een opgave voor uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied. De verslechtering van de kwaliteit van het leefgebied is niet zichtbaar in de trend, deze laat een toename zien binnen het Natura 2000-netwerk. Dit betreft echter minder dan de helft van de Nederlandse vogels en is een gevolg van verschuivingen in de ligging van de pleisterplaatsen. Incidentele tellingen buiten het monitoringsnetwerk suggereren dat de kwaliteit van het leefgebied buiten het Natura 2000-netwerk is afgenomen. Herstelopgaven binnen het netwerk zijn in dit licht niet geformuleerd (Natura 2000 doelendocument, 2006).
- Kleine rietgans, kolgans, brandgans, smient, krakeend, wilde eend, slobeend, meerkoet en wulp: de staat van instandhouding van de soort is beoordeeld als "gunstig"¹⁹.
- Kolgans, brandgans, smient en krakeend: enige afname landelijk veroorzaakt door extensivering van landgebruik (onder andere door natuurontwikkeling) is aanvaardbaar.
- Slobeend en meerkoet: enige afname landelijk als gevolg van herstel van zout-zoet overgangen is aanvaardbaar.
- Het eerste getal betreft de foerageerfunctie, het tweede getal de slaappleatsfunctie. Relatieve bijdrage, indien vermeld, is gebaseerd op de foerageerfunctie.

¹⁹ De beschreven staat van instandhouding van de meerkoet wijkt af van de staat van instandhouding zoals gegeven in het Natura 2000 doelendocument (2006) (onder andere aanwijzingsbesluit IJsselmeer, Stcrt. 2010, 2212).

Toelichting bij ontwerp-wijzigingsbesluit Sneekermeergebied

Met dit ontwerp-wijzigingsbesluit wordt het Natura 2000-gebied Sneekermeergebied aangewezen voor de grutto als broedvogel en wordt de instandhoudingsdoelstelling voor de grutto als niet-broedvogel aangepast. Het toevoegen dan wel wijzigen van instandhoudingsdoelstellingen voor de grutto wordt toegepast bij 25 gebieden die reeds eerder zijn aangewezen als Vogelrichtlijngebied. Aanleiding voor de wijzigingen is de noodzaak om nu ook de grutto als broedvogel te beschermen in deze gebieden, nadat de grutto eerder in de meeste van deze gebieden als doortrekker (niet-broedvogel) al was beschermd. Het toevoegen van instandhoudingsdoelstellingen voor broedende grutto's is één van de noodzakelijke maatregelen die Nederland treft naar aanleiding van de inbreukprocedure die de Europese Commissie in juli 2024 is gestart. De maatregel is onderdeel van een ambitieus maatregelenpakket, dat van toepassing is binnen en vooral buiten Vogelrichtlijngebieden, om tot het noodzakelijke herstel van de populatie te komen (Kamerstuk 33576 nr. 441).

Met dit wijzigingsbesluit wordt ook de instandhoudingsdoelstelling voor de grutto als niet-broedvogel aangepast. In dit besluit zijn de doelen voor zowel de slaap- als de foerageerfunctie kwantitatief opgenomen.

Criteria voor gebiedsselectie en instandhoudingsdoelstellingen

De 25 gebieden voldoen aan het criterium dat in de Nota van Antwoord Vogelrichtlijn (2000)¹ wordt genoemd voor het aanwijzen van vogelsoorten in Vogelrichtlijngebieden, namelijk dat ten minste 0,1% van de internationale (biogeografische) populatie van de grutto als broedvogel in het gebied voorkomt. Het betreft in het geval van de grutto de populatie van de ondersoort limosa (de ondersoort islandica komt in Nederland alleen als doortrekker voor en kan dan wel onderdeel vormen van de instandhoudingsdoelstelling voor de grutto als niet-broedvogel). Of een gebied voldoet aan het genoemde criterium, is bepaald op basis van de door Sovon verzamelde gegevens over de jaren 2016-2021. Concreet betekent dit dat de grutto als broedvogel beschermd wordt indien er in die jaren gemiddeld ten minste 26 broedparen voorkwamen. Het gaat om de volgende 25 Natura 2000-gebieden:

N2k-nr	Natura 2000-gebied
1	Waddenzee
5	Duinen Ameland
8	Lauwersmeer
9	Groote Wielen
10	Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving
12	Sneekermeergebied
13	Alde Feanen
15	Van Oordt's Mersken
20	Zuidlaardermeergebied
35	De Wieden
38	Rijntakken
56	Arkemheen
72	IJsselmeer
89	Eilandspolder
90	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder
92	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske
93	Polder Zeevang
102	De Wilck
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haack

¹ <https://www.natura2000.nl/sites/default/files/Bibliotheek/Aanwijzing%20Vogelrichtlijngebieden/Nota%20van%20Antwoord%20Vogelrichtlijn%20%282000%29%20Bijlage%201%20Selectie%20en%20begrenzing.pdf>

104	Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein
107	Donkse Laagten
109	Haringvliet
110	Oudeland van Strijen
118	Oosterschelde
121	Yerseke en Kapelse Moer

De instandhoudingsdoelstellingen per gebied voor de broedende grutto zijn gebaseerd op het wetenschappelijk advies van Sovon, zoals opgenomen in de gebiedsnotities over de betekenis en potenties van de gebieden als broedgebied van de grutto. Voor dit advies is niet alleen algemene kennis over de grutto en zijn leefgebied gebruikt, maar ook gebiedsspecifieke informatie over de populatietrend en de potenties voor verbetering en uitbreiding van het leefgebied (rekening houdend met wat nodig en mogelijk is ten aanzien van inrichting en beheer).

Onderbouwing voor wijzigingen voor alleen de grutto

De wijzigingsbesluiten beperken zich tot wijzigingen ten aanzien van alleen de grutto. Het betreft wijzigingen die het karakter hebben van een actualisering. Reden om alleen te actualiseren voor de grutto is dat niet gewacht kan worden tot een algehele actualisering van alle vogeldoelen plaatsvindt, omdat dat een tijdroepend proces is. De voortdurende afname van de gruttopopulatie noopt tot het met voorrang beschermen van de grutto in bestaande Vogelrichtlijngebieden. Dat is te meer van belang omdat de grutto vooral in Nederland broedt. Dit kan relatief snel gebeuren, omdat alleen bepaald hoeft te worden of de grutto voldoet aan de criteria voor aanwijzing in die gebieden (zie boven), zonder dat de hele procedure voor selectie van gebieden hoeft te worden doorlopen. Bij zo'n volledige actualiserings- en selectieprocedure zou dan ook voor andere aanwezige vogelsoorten bepaald moeten worden of ze zouden moeten worden aangewezen. Deze snelheid is tevens nodig vanwege de inbreukprocedure die de Europese Commissie is gestart vanwege onvoldoende bescherming van de grutto. Het beschermen van de grutto in bestaande Vogelrichtlijngebieden is essentieel voor het beschermen van deze soort.

Landelijk doel

Met de publicatie van de bovengenoemde besluiten wordt ook het landelijk doel voor de grutto als broedvogel voor het eerst gepubliceerd. Het landelijke doel in dit ontwerpbesluit is opgesteld via dezelfde werkwijze als voor de vernieuwde landelijke doelen, die op het moment van publiceren van dit ontwerpbesluit ter inzage liggen. Het voorgestelde landelijk doel is gebaseerd op de ecologische gunstige referentie en de groeipotentie van de soort tot aan 2050. Inspraak op dit landelijk doel is met het publiceren van dit ontwerpbesluit mogelijk. Het landelijk doel voor de grutto als broedvogel is nog niet formeel vastgesteld. Vaststelling van het landelijk doel vindt tegelijkertijd plaats met de vaststelling van de eerste wijzigingsbesluiten en staat dus ook open voor zienswijzen binnen deze procedure.

Het landelijke doel voor de grutto als broedvogel is mede bepalend voor het ambitieniveau van de instandhoudingsdoelstellingen in de wijzigingsbesluiten. De gebiedsdoelen moeten namelijk, zoveel als mogelijk is, bijdragen aan het behalen van dat landelijke doel. Dat geldt echter in nog sterkere mate voor het deel van de landelijke populatie dat buiten deze gebieden voorkomt: momenteel komt namelijk circa 90% van de landelijke broedpopulatie buiten de Vogelrichtlijngebieden voor. Om het landelijke doel te bereiken, is het dus noodzakelijk dat verreweg de grootste bijdrage aan de toename plaats zal vinden in de rest van Nederland. Daartoe is het noodzakelijk dat het hierboven genoemde ambitieuze maatregelenpakket wordt uitgevoerd.

Ook het landelijk doel voor de grutto als niet-broedvogel wordt aangepast. Het aangepaste landelijk doel wordt vermeld in de wijzigingsbesluiten, maar heeft (nog) geen rol gespeeld bij het bepalen van de gebiedsdoelen. Hoewel de landelijke populatie moet toenemen als gevolg van het nemen van maatregelen voor de broedpopulatie, is nog niet duidelijk hoe zich dat gaat vertalen in de verspreiding van de doortrekkende grutto's over de gebieden. Er is namelijk op gebiedsniveau geen vaste relatie tussen de aantallen broedende en niet-broedende grutto's. Het is dus nog niet goed mogelijk om de gebiedsdoelen voor de grutto als niet-broedvogel te baseren op een noodzakelijke bijdrage aan het landelijke doel in de toekomst, temeer daar de omvang en de kwaliteit van het leefgebied voor doortrekkende grutto's niet de beperkende factor is voor de groei van de populatie. Voor de gebiedsdoelen zijn daarom – vooralsnog – de huidige aantallen leidend (behoudsdoelstelling), tenzij er sprake is van een afname ten opzichte van de situatie die is bedoeld in het oorspronkelijke aanwijzingsbesluit. In dat laatste geval is de oorspronkelijke doelstel-

---

ling gehandhaafd, waarbij het noodzakelijk is dat die situatie zo snel mogelijk wordt hersteld, gezien het verslechteringsverbod.

Redactionele wijzigingen

Naast wijzigingen in dit besluit ten behoeve van de aanwijzing van de grutto, hebben er ook redactionele wijzigingen plaatsgevonden in het besluit (die hebben geen rechtsgevolgen).

De Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,

Jean Rummenie

Plaats: 's-Gravenhage

Datum: 18 juni 2025